

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Obdo/40/2018
Identifikačné číslo spisu: 4115209987
Dátum vydania rozhodnutia: 29.11.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Anna Marková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:4115209987.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: F. X., nar. XX.XX.XXXX, bytom S., D., IČO: 37 079 476, zastúpeného JUDr. Roman Hojer, s. r. o., advokátska kancelária, Šustekova 51, Bratislava, IČO: 50 708 953, proti žalovanému: AVAM FINANCIAL GROUP, s. r. o., Žilina, Sad SNP 14, IČO: 36 732 796, zastúpenému LALINSKY ADVOKÁT, s. r. o., advokátska kancelária, Nám. Andreja Hlinku 1, Žilina, IČO: 47 253 096, o zaplatenie 10.240 eur s prísl., vedenej na Okresnom súde Žilina pod sp. Zn. 18Cb 87/2015, na dovolanie žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 27 septembra 2017, č. k. 13Cob 46/2017- 684, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalobcu odmieta.

Žalovanému s a p r i z n á v a nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Žilina rozsudkom z 11. novembra 2016, č. k. 18Cb 87/2015-626 zamietol žalobu a žalovanému priznal náhradu trov konania v celom rozsahu.

2. Rozhodol tak s odôvodnením, že medzi účastníkmi bola 01. 05. 2012 uzavretá zmluva o obchodnej spolupráci, predmetom ktorej boli dohodnuté činnosti, uvedené v čl. I. zmluvy. Z predložených listín súd uzavrel, že žalobca listom z 12. 08. 2014 požiadal žalovaného o výmaz z registra podriadených finančných agentov NBS k 31. 08. 2014 a to dohodou. Zároveň žiadal listom z 20. 08. 2014 o ukončenie spolupráce dohodou ku dňu doručenia a o výmaz z NBS. Žalovaný rozhodnutím z 20. 08. 2014, č. XXXX/XX/XXXX vyhovel žiadosti žalobcu s okamžitou platnosťou. Žalobca faktúrou č. XX/XXXX z 30. 12. 2014 vyúčtoval žalovanému sumu 10.240 eur ako výplatu provízií za obdobie od 01. 01. 2014 až 31. 12. 2014, pričom na druhej strane faktúry je uvedený tzv. Dodatok k nevyplateným províziám s uvedením 33 mien so sumami a s uvedením „zadržaná provízia za september 2013 je 1.600 eur, za august 2014 je 4.270 eur, za september 2014 je 4.100 eur a za október 2014 je 270 eur, spolu 10.240 eur. Súd k uvedenému poznamenal, že žalobca si uplatnil provízie za celý rok 2014, hoci zmluva bola ukončená k 31. 08. 2014 a zároveň si uplatnil aj províziu za september 2013. Žalovaný neuznal uplatnenú pohľadávku a požadoval o vrátenie storno provízie, t. j. neprináležiacej provízie v sume 398,27

eur a listom z 23. 03. 2015 o vrátenie sumy 1.221,33 eur.

3. Ďalej súd poukázal na skutočnosť, že zástupca žalobcu na pojednávaní jednoznačne uviedol, že nevie presne uviesť uplatnenú pohľadávku, tento nárok posúdil nejakým svojim výpočtom, ktorý však súdu nepredložil a že sumu bude vedieť presne určiť po predložení materiálov, ktoré požadoval od žalovaného. Žalovaný súdu predložil listiny, ktoré však žalobca nepovažoval za dostatočné. Žalovaný ďalšie listiny nepredložil, lebo sa týkali iných klientov, netýkali sa žalobcu, preto nie sú dôvodné pre toto konanie. Súdu bolo zrejmé, že odmeny, či provízie pre každého sprostredkovateľa nie sú rovnaké, preto súd na vykonaní tohto dôkazu netrval a konštatoval, že žalovaným boli predložené okrem zmluvy s dodatkami a prílohami aj vyúčtovania s ďalšími listinami, pričom podstatný je provízny poriadok, ktorý je neoddeliteľnou súčasťou zmluvy o spolupráci. Pokiaľ žalobca poukazoval na provízny poriadok, bol predložený a bolo vecou žalobcu, aby preukázal výšku vyplatenej odmeny, aby presne uviedol - špecifikoval prípady s riadnym vysvetlením, či zdôvodnením, v ktorých prípadoch nebola riadne provízia vyplatená. Nebolo vecou súdu, aby si sám počítal túto sumu. Žalobca sa domáhal vyplatenia provízií, tak bolo vecou žalobcu, aby sumu riadne zdokladoval a nie aby uvádzal svoje úsudky a predpoklady, bez relevantného základu. Žalovaný tvrdil, že postupoval podľa zmluvy o spolupráci a že žalobca mal k dispozícii provízne listy, ktoré nikdy nenamietal.

4. Pokiaľ žalobca požadoval od žalovaného v rámci súdneho konania provízne podmienky, provízne zostavy výplat, či kópie zmlúv P. F. a jeho rodinných príslušníkov, súd tomuto návrhu nevyhovel, lebo žalobca vyvolal súdne konanie, v ktorom požadoval konkrétnu sumu, výpočet ktorej nepredložil a ničím nepreukázal nielen výšku ale ani to, či nebola skutočne provízia vyplatená. Žalovaný v zmysle zmluvy o sprostredkovaní nemal povinnosť predkladať žalovanému takéto listiny, preto súd dospel k záveru, že takúto povinnosť nemá ani v tomto konaní. Žalobca mal k dispozícii všetky potrebné listiny počas trvania zmluvného vzťahu a podľa tvrdenia žalovaného, ktoré žalobca nerozporoval, žalobca nikdy nenamietal dané výplaty a ich vyúčtovania.

5. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalobca nepreukázal svoje tvrdenia o nevyplatení provízií a nepreukázal ani výšku žalovanej istiny, ktorej výšku nevedel vysvetliť, teda neunesol dôkazné bremeno, preto žalobu zamietol.

6. Na odvolanie žalobcu vec prejednal Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací a po preskúmaní napadnutého rozsudku ako aj konania, ktoré mu predchádzalo, rozhodol rozsudkom z 27. septembra 2017, č. k. 13Cob 46/2017-684 tak, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalovanému priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

7. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že okresný súd ako dôvod zamietnutia žaloby uviedol právny záver o neunesení dôkazného bremena žalobcom. Tento právny záver vychádzal z výkladu ustanovení upravujúcich dôkaznú povinnosť strany sporu. Odvolací súd poukázal na teóriu procesného práva, podmieňujúcej úspech strany sporu, unesením dôkazného bremena. Ide jednak o bremeno tvrdiť skutočnosť, ktoré môžu privodiť jej úspech v spore a jednak bremeno tieto skutočnosti preukázať. Základnou normou upravujúcu bremeno tvrdenia a preukázania bolo ust. § 120 ods. 1 prvá veta O.s.p. v znení platnom do 30. 06. 2016 a čl. 8 C.s.p. v znení platnom od 01. 07. 2016, podľa ktorého strany sporu sú povinné označiť skutkové tvrdenia dôležité pre rozhodnutie vo veci a podprieť svoje tvrdenia dôkazmi, a to v súlade s princípom hospodárnosti a podľa pokynov súdu. Strana sporu, ktorá neoznačí dôkazy potrebné na preukázanie svojich tvrdení, nesie nepriaznivé dôsledky v podobe takého rozhodnutia súdu, ktoré bude vychádzať zo skutkového stavu zisteného na základe vykonaných dôkazov. Zákon určuje dôkazné bremeno ako procesnú zodpovednosť strany sporu za výsledok konania, pokiaľ je určený výsledkom vykonaného dokazovania. Dôsledkom toho, že tvrdenie strany sporu nie je preukázané na základe navrhnutých dôkazov, je pre stranu sporu nepriaznivé rozhodnutie. V prejednávanej veci mal žalobca vo vzťahu k žalobou vymedzenému nároku bremeno tvrdenia o tom, že na základe zmluvy o obchodnej spolupráci vznikol nárok na zaplatenie provízií za celý rok 2014 a vyúčtovanie na podklade faktúry č. XX/XXXX. Z tohto bremena tvrdenia mal dôkaznú povinnosť preukázať základ a výšku uplatneného nároku, z toho jednotlivé položky na rube vystavenej faktúry, teda

že zo strany žalobcu došlo v uplatnenej výške k splneniu zmluvne dohodnutých podmienok pre nárok na províziu. Nestalo sa tak. Pokiaľ žalobca tvrdil, že k ukončeniu spolupráce odovzdal všetky dokumenty žalovanému, a preto žiadal predložiť doklady žalovaným, tak zhodne so súdom prvej inštancie dospel k záveru, že žalobca relevantné doklady nepredložil. Napriek tomu, že po doložení dôkazov žalovaným, žalobca do zápisnice z pojednávania 17. 03. 2016 uviedol, že výpočet uplatneného nároku predloží súdu prvej inštancie, nestalo sa tak. K následnej žiadosti žalobcu o doloženie ďalších dokladov žalovaným k preukázaniu základu a výšky uplatneného nároku, súd prvej inštancie ako aj odvolací súd konštatovali, že dôkazné bremeno bolo primárne na žalobcovi a ani skutočnosť, že zo strany žalobcu po ukončení zmluvy došlo k vráteniu jednotlivých dokumentov, nepreniesla dôkazné bremeno na žalovaného. Nebolo možné spravodlivo od žalovaného požadovať predloženie ďalších dokladov, ktoré boli obchodným tajomstvom, resp. sa netýkali žalobcu.

8. Odvolací súd k tomu ešte doplnil, že žalobca nepredložil vyčerpávajúce dôkazy, ktoré by ho oprávňovali požadovať od žalovaného uplatnenú pohľadávku na základe skutkových tvrdení vymedzených v žalobe. Ďalej uviedol, že dôvody, ktoré uviedol žalobca v odvolaní, boli pre jeho úspech v konaní irelevantné. Z uvedených dôvodov napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vecne správne podľa § 387 ods. 1, ods. 2 C.s.p. potvrdil a žalovanému priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania poukazom na ustanovenia § 396 ods. 1, § 255 ods. 1, § 262 ods. 1 C.s.p.

9. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podal žalobca v zákonom stanovenej lehote dovolanie. Žiada napadnutý rozsudok odvolacieho súdu v spojení s rozsudkom súdu prvej inštancie zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Ako dovolací dôvod uviedol nesprávny procesný postup, ktorým mu bolo znemožnené, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva súdom prvej inštancie a odvolacím súdom, čím došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces /§ 420 písm. f/ C.s.p./.

10. Následne žalobca poukázal na doterajší priebeh súdneho konania a na odôvodnenia rozsudkov súdov oboch inštancií. Ďalej uviedol, že súdy mu neumožnili v plnej miere uplatniť a preukázať svoje práva a oprávnené záujmy. Tvrdí, že oba súdy nesprávne a absurdne tvrdia, že nepoživajú ochranu práva právne nároky, ktoré nevie procesná strana úplne preukázať len z toho dôvodu, že časť príslušných dokumentov má z pochopiteľných dôvodov v držbe druhá strana a odmietajú uložiť žalovanému povinnosť, aby predložil v súdnom konaní konkrétne dokumenty. V tomto prípade je zrejmé, že žalovaný vôbec nepochybní, že veľkú časť dokumentov, preukazujúcich nárok žalobcu má v držbe žalovaný.

11. Žalobca nerozumie argumentácii odvolacieho súdu o nespravodlivosti požiadavky a predloženie dokumentov, chránených obchodným tajomstvom. Vyslovil názor, že týmto konaním mu odvolací súd absurdne upiera právo na spravodlivosť len kvôli tomu, že by mali byť súdu predložené niektoré obchodné dokumenty, ktoré sú v držbe žalovaného. Podľa žalobcu odvolací súd nemôže nadradovať obchodné tajomstvo medzi bývalými obchodnými partnermi nad zákonné normy. Je presvedčený, že tieto dokumenty by preukázali oprávnenosť tvrdení a nárokov žalobcu. Podľa dovolateľa odvolací súd mu odoprel doplniť, rozšíriť a rozvinúť dokazovanie. To by bolo doplnené práve v prípade, ak by bola vec vrátená na ďalšie konanie na súd prvej inštancie. Žalobca by tak mal možnosť preukázať svoj nárok. Tvrdí, že v tomto prípade je nutné poskytnúť zvýšenú ochranu žalobcovi. On ako samostatná fyzická osoba, ktorá nadriadenej bohatej obchodnej spoločnosti odovzdala všetky dokumenty, nemôže disponovať ani všetkými potrebnými dokumentármi, ani finančnými prostriedkami a znalosťami na účinné preukázanie svojich záujmov, ak mu súd neposkytne právnu ochranu a tú mu oba súdy odopreli.

12. K dovolaniu sa vyjadril žalovaný. Navrhol dovolanie zamietnuť a priznať mu náhradu trov dovolacieho konania. Podľa žalovaného dovolanie je absolútne účelové a ničím nepodložené. Žalobca v dovolaní namieta, že žalovaný nepredložil doklady, ktoré bol povinný predložiť žalobca, pokiaľ svoj nárok týmito dôkazmi odôvodňuje a tiež, že na predloženie dôkazov nevyzval súd žalovaného. Žalovaný zdôraznil, že absolútnu väčšinu dôkazov, ktoré sa nachádzajú v spise, doložil práve žalovaný, a to napriek tomu, že nebol povinný tieto listiny predkladať. Žalobca sa šikanóznym spôsobom a cestou súdu snažil vylákať od žalovaného dokumenty, ktoré nijakým spôsobom nepreukazujú nárok žalobcu a ani s konaním nesúvisia. Základ výšky údajného nároku vyplýval z provízneho poriadku, ktorý opäť predložil

žalovaný a napriek tomu, že žalobca mal v spise prístup k províznemu poriadku, nebol schopný svoj nárok vyčísliť a ani zdôvodniť. Žalobca neunesol dôkazné bremeno a nepreukázal existenciu svojho nároku, pričom všetky dokumenty potrebné k sporu, mal k dispozícii.

13. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací /§ 35 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, ďalej „C.s.p.“/, po zistení, že dovolanie podal včas riadne zastúpený dovolateľ, bez nariadenia pojednávania /§ 443 C.s.p./ dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť, lebo smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je tento mimoriadny opravný prostriedok prípustný.

14. Podľa § 419 C.s.p. proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

15. Dovolací súd prv, než pristúpil k preskúmaniu prípustnosti dovolania žalobcu, skúmal, či je dovolanie odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi, resp., či dovolateľ vymedzil dovolacie dôvody spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 C.s.p.

16. Dovolací súd je pri rozhodovaní o dovolaní viazaný dovolacím dôvodom tak, ako ich dovolateľ vymedzil vo svojom dovolaní /§ 440 C.s.p./. Viazanosť dovolacieho súdu dovolacími dôvodmi je úzko spätá s uplatnením dispozičného princípu, ako jedného zo základných princípov sporového konania /§ 7 C.s.p./. Pokiaľ ide o dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok, dispozičný princíp je obmedzený podmienkami a obmedzeniami vyplývajúcimi z výnimočnosti /mimoriadnosti/ tohto opravného prostriedku. V tomto smere je zásadnou aj požiadavka povinného zastúpenia advokátom v dovolacom konaní. Zmyslom povinného zastúpenia advokátom v dovolacom konaní je, vzhľadom na náročnosť tohto procesného úkonu, vyžadujúceho právnické vzdelanie, vytvorenie procesného filtra na zjavne neopodstatnené, neprípustné, protirečivé alebo rozporuplné dovolania a zabezpečenie toho, aby podané dovolanie malo všetky potrebné náležitosti, vrátane uvedenia a konkretizovania dôvodov, pre ktoré sa rozhodnutie odvolacieho súdu napáda.

17. Dovolateľ prípustnosť a dôvodnosť svojho dovolania právne vymedzil v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ C.s.p. a to porušením jeho práva na spravodlivý proces zo strany súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu nesprávnym procesným postupom, ktorým mu neumožnili v plnej miere uplatniť a preukázať svoje práva a oprávnené záujmy. Tvrdí, že oba sudy nesprávne a absurdne tvrdia, že nepoživajú ochranu práva právne nároky, ktoré nevie procesná strana úplne preukázať len z toho dôvodu, že časť príslušných dokumentov má z pochopiteľných dôvodov v držbe druhá strana a sudy odmietajú uložiť žalovanému povinnosť, aby predložil v súdnom konaní konkrétne dokumenty.

18. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Za jednu z najdôležitejších a najnáročnejších činností súdov vôbec, je možné označiť zisťovanie skutkového stavu, ktorý je základom pre jeho rozhodnutie. Prítom súd je subjektom, ktorý určuje, čo sa bude dokazovať, ako bude dokazovanie prebiehať, ktoré skutočnosti bude považovať za preukázané a ktoré dôkazy vykoná. Významné povinnosti v rámci dokazovania patria aj účastníkom konania. Účastník musí na preukázanie svojich tvrdení označiť dôkazy. Ak navrhnuté dôkazy súd vykoná a preukáže sa nimi skutkové okolnosti tvrdené účastníkom, hovoríme, že účastník uniesol dôkazné bremeno ohľadom svojich tvrdení. Dôkazné bremeno možno charakterizovať ako procesnú zodpovednosť účastníka za výsledok konania. Ak tvrdenie účastník nepreukáže, súd rozhodne nepriaznivo voči tomuto účastníkovi. V rámci dokazovania platí zásada, že každý účastník musí preukázať to, čo tvrdí, len potom môže súd zobrať jeho tvrdenie za základ svojho rozhodnutia. Ak v danom prípade žalobca tvrdí, že žalovaný mu má ešte vyplatiť uplatnenú peňažnú pohľadávku vo výške vyúčtovanej faktúrou z 31. 12. 2014, č. XX/XXXX, musí to preukázať. Inak povedané, musí preukázať skutočnosti, na základe ktorých mu jeho právo patrí. Žalobca v priebehu celého konania navrhoval dôkazy, ktoré mala predložiť druhá strana, prítom vyslovoval len dohad, že tieto doklady preukážu jeho nárok. Napriek viacerým dôkazom predloženým žalovaným v konaní, nárok žalobcu preukázaný nebol. Súd prvej inštancie postupoval správne, keď ďalším návrhom,

ktoré žalobca žiadal, aby predložil žalovaný, nevyhoveli, pretože boli odôvodnené len jeho dohadom, že nimi preukáže svoj nárok. Aj v zmysle nálezu II. ÚS 38/2015 „Dôkazné bremeno týkajúce sa skutočností leží na tom účastníkovi konania, ktorý z existencie týchto skutočností vyvodzuje pre seba priaznivé dôsledky. Ide teda o toho účastníka, ktorý existenciu týchto skutočností tvrdí.“

19. Dovolací súd vzhľadom na uvedené dospel k záveru, že postup odvolacieho súdu, ako aj súdu prvej inštancie v procese dokazovania bol v súlade s príslušnými ustanoveniami C.s.p. a svoj postup dostatočne a vecne správne odôvodnili vo svojich rozhodnutiach. Rozhodnutie odvolacieho súdu nie je svojvoľné, ani arbitrárne a nelogické, ktorým by dovolateľovi bolo upreté právo na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ C.s.p. Preto uzavrel, že v konaní pred odvolacím súdom nedošlo k vade zmätočnosti v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ C.s.p. a dovolanie žalobcu odmietol ako dovolanie podané proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné /§ 447 písm. c/ C.s.p./.

20. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje /§ 451 ods.3 veta druhá C.s.p./ O výške náhrady trov konania žalobcovi rozhodne súd prvej inštancie v zmysle ustanovenia § 262 ods. 2 C.s.p.

21. Toto rozhodnutie prijal senát: Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 :0.

Poučenie:

Proti tomuto uneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.